



**DOPRAVA
A MOBILITA**
výzkumný tým

Jak evaluovat? Podpora datové infrastruktury

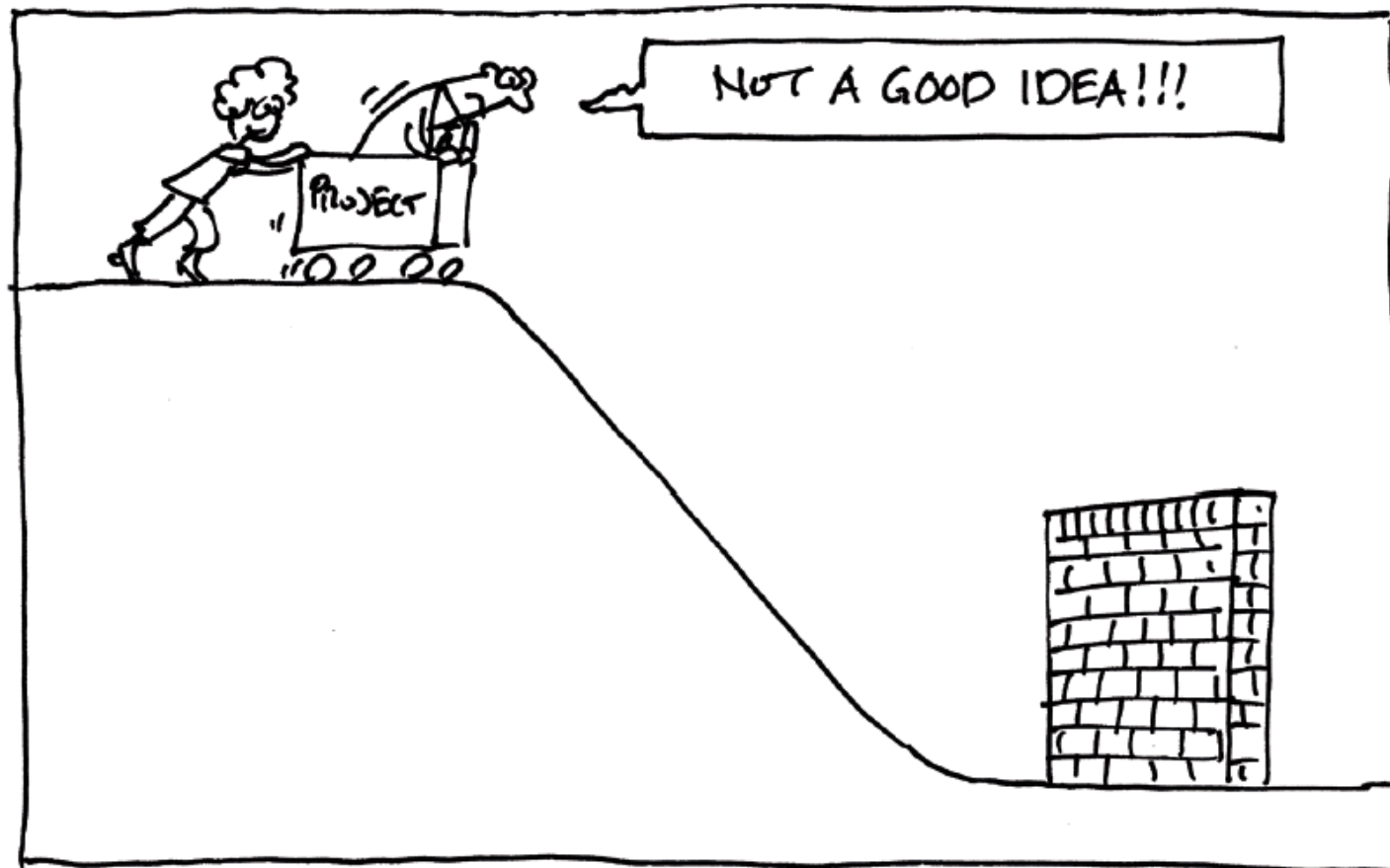
Hana Brůhová Foltýnová

MEZINÁRODNÍ KONFERENCE
O PROMĚNÁCH V MĚSTSKÉ A AKTIVNÍ MOBILITĚ
Jihlava, 18. května 2022






EX-ANTE EVALUATION

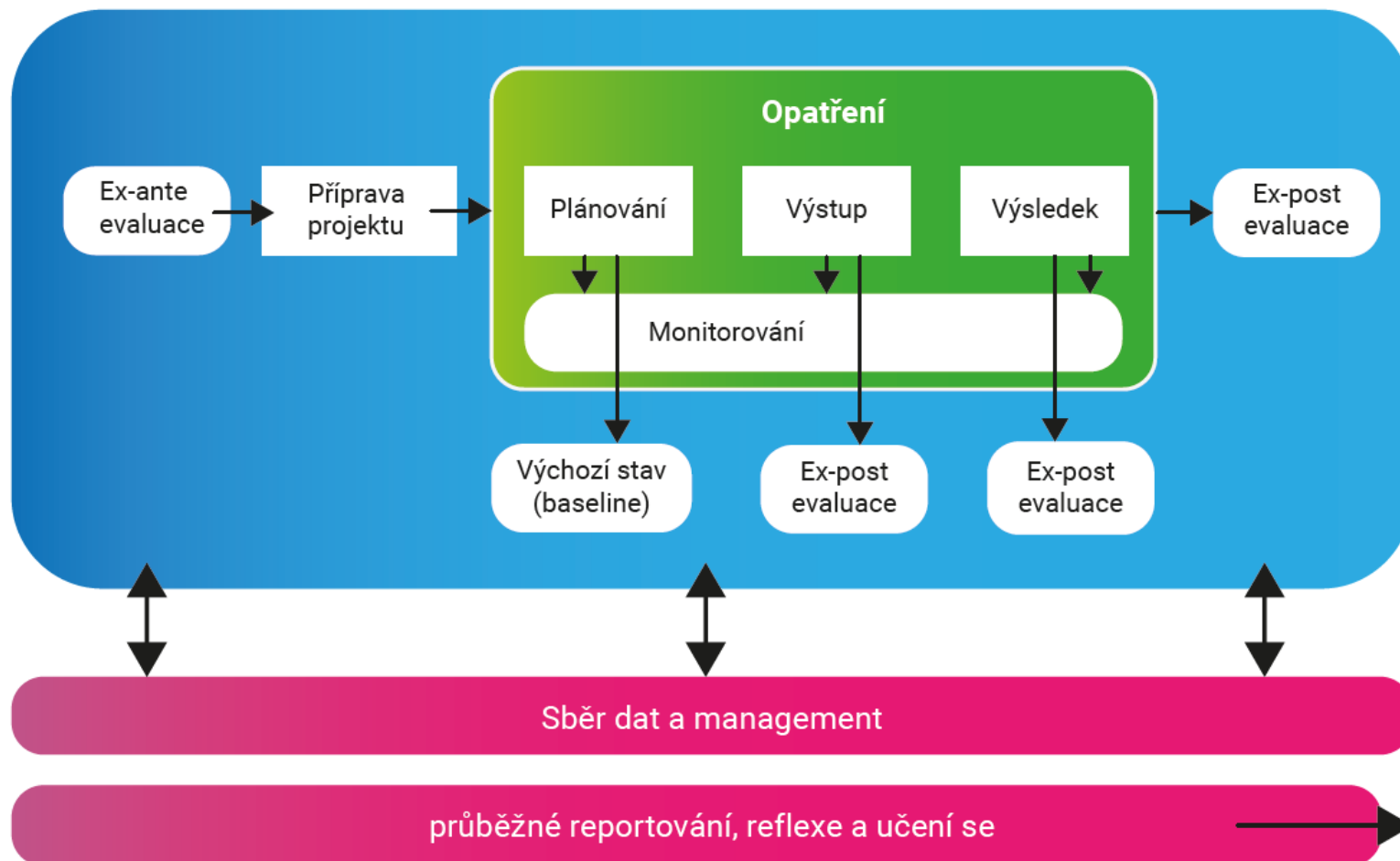




- **Zvyšování efektivity (strategického) plánování**
- Úspora finančních prostředků
- Základ pro optimalizaci budoucích aktivit dopravních opatření či strategií (SUMP)
- Průběžná evaluace - mohou být korigovány i některé probíhající aktivity
- Dává informace pro další komunikaci s veřejností, s uživateli různých druhů dopravy, neziskovým sektorem, odborníky, dalšími městy apod. – **posílení důvěry v opatření**
- Impulesem k další spolupráci místních aktérů a k přípravě nových partnerských projektů
-  Díky evaluaci je na čem stavět

*Jak jsme se dostali tam, kde jsme?
Kde jsme?
Kam chceme jít?
Jak tam dojdeme?
Jak budeme vědět, že tam jsme?*





Proč systematická evaluace neprobíhá nebo probíhá nedostatečně?



**DOPRAVA
A MOBILITA**
výzkumný tým

- Nedostatek vhodných **dat** či **financí** na kvalitní vyhodnocení
 - Hodnocení tak probíhá na úrovni elementárních indikátorů, které jsou veřejně dostupné (např. data o sčítání intenzity dopravy ve městech, přepravní výkony VD či MHD – pokud jsou dopravci předávány)
- Není **vůle** a zájem zpětně vyhodnotit nově zavedená opatření
- Nejasné vymezení/definování „úspěchu“ nového opatření
- **Chybí chytré technologie** pro sběr dat (např. senzory sčítající intenzitu dopravy) a hodnocení dopravních situací
- Chybějící analýza stavu „před intervencí“, vůči které by se posuzoval stav „po intervenci“
- Obtížně kvantifikovatelné celospolečenské přínosy udržitelných forem dopravy
- Nedostatek kvalifikovaných firem či expertů pro metodicky správně a objektivní hodnocení



- Města ČR postupně zpracovávají svoje první Plány udržitelné městské mobility (SUMPy)
- Probíhá realizace, která je řízena, měla by být sledována (monitoring) a vyhodnocena (evaluace)
- Máme nastaven proces evaluace?
- Metodika přichází s modelem evaluace pro systematické hodnocení **plánu mobility** a dává doporučení pro evaluaci **opatření udržitelné mobility (UM)**
- Snaha podpořit aktivity měst v udržitelné dopravě a mobilitě





- pracovníkům z městských a krajských samospráv (např. z odborů dopravy, místního rozvoje, strategií, investic atd.)
- organizacím věnujícím se dopravnímu plánování a evaluaci (externím zpracovatelům evaluace)
- státní správě – ministerstvům
- dalším odborníkům, pedagogům, studentům





- specifikuje, co je a k čemu slouží **evaluace**, jaké jsou její typy a možnosti
- navrhuje podrobný plán, **jak provádět evaluaci** SUMPů a dalších dopravně strategických dokumentů, ale i dílčích opatření
- upozorňuje na nutnost aktivního **zapojení stakeholderů** a komunikaci s (odbornou) veřejností i během evaluace
- představuje **model PLUMM** a přináší návod, jak jej pro evaluaci městské mobility využívat (www.mobilita-ieep.cz/Vystup_PLUMM)
- přispívá k posílení tzv. **evidence-based rozhodování** místní samosprávy a státní správy



- Kapitola I: **Úvod do metodiky**
- Kapitola II: **Teoretický základ**
 - Vymezení pojmů evaluace
 - Popis plánovacího rámce a procesů evaluace
- Kapitola III: **Proces evaluace SUMP a doporučení městům pro evaluaci UM, když nemají SUMP**
 - Evaluační fáze, vstupy a výstupy
 - Doporučení pro města, jak hodnotit UM, pokud SUMP z různých důvodů nemají
- Kapitola IV: **Evaluace na úrovni opatření UM**
- Kapitola V: **Nástroj PLUMM pro výběr a hodnocení opatření**
 - např. do návrhových scénářů SUMP nebo k naplnění dopravní politiky obecně
- **Finální kapitoly**
 - jak metodiku využít, další doporučené zdroje, přílohy, vysvětlení pojmů atd.



Evaluace opatření – postup

	Název kroku	Výstup daného kroku	Metodika
Krok 1	Příprava evaluace	Seznam sledovaných cílů včetně jejich kvantifikace Schéma intervenční logiky Seznam hlavních datových zdrojů pro evaluaci	kap 2.3
Krok 2	Definování evaluačních cílů a otázek	Seznam evaluačních cílů a otázek Nastavení organizační struktury pro evaluaci, kdo bude evaluaci provádět, pracovní skupina pro evaluaci <i>Výběrové řízení na zpracovatele v případě externího zpracovatele</i>	kap 2.3
Krok 3	Evaluační design	Návrh designu evaluace (popis metodologie a využívaných dat)	kap 2.3
Krok 4	Zpracování evaluace	Dokument se závěry evaluace	kap 2.3
Krok 5	Využití evaluačních poznatků	Seznam doporučení pro další rozhodování města Schválení výstupů evaluace vedením města Konkrétní kroky přijaté městem v souvislosti s výsledky evaluace Komunikace výstupů z evaluace s veřejností	kap 2.3



Evaluace SUMP – postup (pro města, která mají SUMP zpracovaný)

Obecný rámec	Indikátory	Kompetence a úkoly	Frekvence	Finance	Metodika	Zpracovatel
Vychází se z harmonogramu v monitorovacím a evaluačním plánu (MEP)	Dle MEP	Nastavení kompetencí a zodpovědnosti pro úkoly naplánované v MEP	1x ročně evaluace akčního plánu SUMP	Nastavení financování dle MEP	Kap. 3.2 + 3.3	Obvykle interní
			1x za 10 let vyhodnocení SUMP	Nastavení financování dle MEP	Kap. 3.2 + 3.3	Externí (interní)



Evaluace dopravní strategie – postup (pro města bez SUMP)

Obecný rámec	Indikátory	Kompetence a úkoly	Frekvence	Finance	Metodika	Zpracovatel
Vytvoření přehledu všech relevantních strategií a cílů, které se vztahují k dopravě	Nastavení indikátorů tak, aby odrážely cíle stávajících strategií	Nastavení kompetencí a zodpovědnost i pro vyhodnocení indikátorů (sběr dat, jejich analýzy, vyhodnocení)	1x za 5 let	Nastavení financování dle rozsahu úkolů a sbíraných dat	Kap. 3.4	Obvykle interní
<i>Alt.</i> Realizace auditu dopravní politiky	<i>Indikátory nastaví externí auditor na základě výsledků auditu</i>	<i>Kompetence nastaví město na základě výsledků auditu</i>	<i>1x za 5 let</i>	<i>Cena daná auditorem dle typu auditu</i>	<i>Kap. 3.4</i>	<i>Externí auditor koordinuje pracovní skupinu na městě</i>

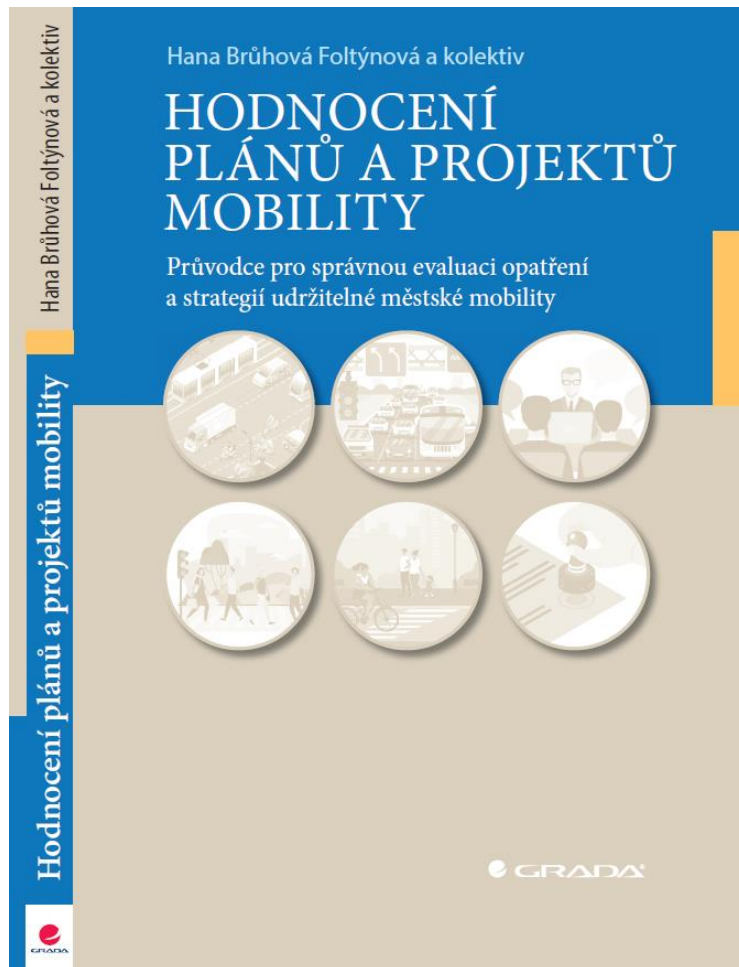
Co metodika nastavuje



POŽADAVKY NA EVALUACI PRO MĚSTA		ZÁKLADNÍ	DOPORUČENÉ	NADSTANDARDNÍ
		obce s méně než 42 tis. obyvateli	obce s více než 42 tis. obyvateli	jakékoliv město
Zpracování intervenční logiky		✓	✓	✓
Evaluace dle jejího zaměření	výstupů	✓	✓	✓
	výsledků		✓	✓
	dopadů			✓
	procesů			✓
Evaluace dle časového vymezení	předběžná	✓	✓	✓
	průběžná			✓
	následná	✓	✓	✓
Ekonomické hodnocení (cost-benefit analýza, multikriteriální analýza, analýza nákladové efektivity, analýza doby návratnosti)		Dle požadavků financující instituce	Dle požadavků financující instituce	✓
Definice scénářů			✓	✓
Definice indikátorů pro hodnocení		✓	✓	✓
Monitorovací a evaluační plán			✓	✓



- „Hodnocení plánů a projektů mobility aneb Průvodce pro správnou evaluaci opatření a strategií udržitelné městské mobility“
- Nakladatelství Grada, březen 2022 – tištěná i elektronická podoba
- Z obsahu:
 - Stav dopravního plánování udržitelné městské mobility a bariéry evaluace
 - Základy evaluace městské mobility (typy evaluace, kdy a jak provádět evaluaci, koho zapojit)
 - Metody předběžné evaluace dopadů (CBA, MCA, CEA)
 - Evaluace dopadů (intervenční logika, evaluační otázky a indikátory dopadů)
 - Evaluace procesů
 - Sběr dat a jejich analýza
 - Diseminace, škálování a transfer výsledků evaluace
 - Evaluace strategií a auditů dopravních politik





Konference „Budoucnost městské mobility“

- Termín: 19. 10. 2022, 9.00 – 15.30 hodin
- Místo: Praha, Ministerstvo dopravy ČR
- Cíl konference: Představit a diskutovat možnosti dalšího rozvoje udržitelné mobility ve městech s ohledem na nové výzvy (zdravotní, bezpečnostní, energetické, environmentální atd.). V rámci konference budou představeny výstupy projektu „Změny dopravního chování způsobené Covid-19 a jejich společenské dopady“ podpořeného TA ČR Éta a projektu „Smart city – Smart region – Smart community“
- Účast zahraničních expertů na městskou mobilitu
- Informace budou průběžně na webu www.mobilita-ieep.cz



**DOPRAVA
A MOBILITA**
výzkumný tým

DĚKUJI ZA POZORNOST!

Ing. Mgr. Hana Brůhová Foltýnová, PhD.

Kompetenční tým Doprava a mobilita IEEP
FSE UJEP

hana.bruhova@ujep.cz

www.mobilita-ieep.cz

www.facebook.com/dopravamobilita/

